

søgelse, skal vedkommende medlemsstat yde fornøden bistand til, at Kommissionens tjenestemænd kan løse deres opgave (forordning nr. 11, art. 14, og forordning nr. 17, art. 14).

Disse reglers forhold til grl. § 72 rejser en række spørgsmål. For det første kan det spørges, om § 72 overhovedet tager sigte på undersøgelser i dette øjemed. I den forfatningsretlige litteratur er det af Alf Ross⁷³ gjort gældende, at reglen ikke gælder udenfor strafferetsplejens område, hvilket altså ville medføre dens uanvendelighed i den foreliggende sammenhæng. Denne opfattelse deles dog ikke af andre forfattere⁷⁴ og næppe heller af lovgivningsmagten,⁷⁵ og det forudsættes i det følgende, at husundersøgelse til kontrol af erhvervslovgivningens regler principielt omfattes af grundlovsbestemmelsen.

Dette er dog ikke afgørende, idet § 72 jo blot indeholder den betingede kompetenceregulering, at husundersøgelse m.v. kun må ske efter retskendelse, såfremt ingen lov hjemler en særegen undtagelse. Findes en sådan undtagelse, kan undersøgelsen iværksættes og gennemtvinges ved administrativ beslutning. Det fremgår af hvad ovenfor er anført, at lige så vel som lovgivningsbeføjelse til at fastsætte de materielle retsregler om husundersøgelse kan overdrages i medfør af grl. § 20, kan der også ske overdragelse af lovgivningsmagtens kompetence til at fravige kravet om retskendelse. Hvis Fællesskabets organer i medfør af deres beføjelser ifølge traktaten⁷⁶ giver forskrifter om administrativ gennemførelse af husundersøgelser, må dette i forhold til dansk ret ligestilles med en ved lov hjemlet »særegen undtagelse«.

Ved vurderingen af de ovennævnte to forordningers regler om husundersøgelser er det dog næppe nødvendigt at støtte sig til dette ræsonnement. Som nævnt kan en tvangsmæssig gennemførelse af en undersøgelse, som virksomheden modsætter sig, kun ske med de nationale myndigheders bistand. Forordningen overlader til de enkelte stater at bestemme, efter hvilke regler dette skal ske,⁷⁷ og der vil derfor intet være til hinder for at opretholde den retstilstand, der på dette punkt består her i landet, nemlig at en retskendelse er nødvendig for at politiet kan yde sin bistand til at overvinde den modstand, som virksomheden måtte lægge for dagen. Konklusionen er derfor, at heller ik-

ke grl. § 72 vil blive trådt for nær.

Undertiden er det hævdet, at den adgang, som de ovennævnte forordninger giver Kommissionen til administrativt at pålægge bøder for overtrædelser af forordningernes bestemmelser, skulle være grundlovsstridig. Dette synspunkt er utvivlsomt påvirket af debatten i Norge, hvor det er et spørgsmål, om ordningen er forenelig med den norske grundlovs § 96, hvorefter »Ingen kan dømmes uden efter Lov eller straffes uden efter Dom.«⁷⁸

En tilsvarende grundlovsbestemmelse har vi som bekendt ikke her i landet, og den generelle forskrift i vor grundlovs § 3 om at »den dømmende magt er hos domstolene« antages ikke at fastlægge nogen skarp grænse mellem administrative og judicielle beføjelser.⁷⁹ Det har aldrig været anset for grundlovsstridigt her til lands at bøder i visse tilfælde pålægges administrativt, således som der bl.a. er hjemmel til det i skattelovgivningen. Den adgang, der dog normalt er for lovovertræderen til at få spørgsmålet, eventuelt den administrativt ikendte bøde, efterprøvet af domstolene, modsvares ganske af den adgang, der efter Fællesskabets ovennævnte forordning er til at få en pålagt bøde efterprøvet af Fællesskabets domstol.

Konklusionen af foranstående bliver således, at Danmark kan tiltræde traktaten om Det europæiske økonomiske Fællesskab uden at skulle overdrage Fællesskabets myndigheder beføjelse til at træffe nogen beslutning, som ville ændre eller fravige grundloven.

Her kunne man slutte. Når det er påvist, at muligheden for at Fællesskabets myndigheder fastsætter grundlovsstridige regler er mere imaginær end reel, kan det ikke være strengt nødvendigt at undersøge, hvorledes retsstillingen vil være i det tænkte tilfælde, at det ikke desto mindre skulle ske. Da dette sidste spørgsmål imidlertid har været fremme i debatten, og da det kan tjene til at belyse visse principielle aspekter af forholdet mellem national ret og Fællesskabets retssystem, vil nogle korte bemærkninger derom måske dog være betimelige.

Den regering eller private person, der finder en forordning eller anden retsakt af Fællesskabets organer uforenelig med den nationale forfatning, vil ganske naturligt søge at få akten underkendt af Fællesskabets domstol i medfør af en af de mange regler om judiciel kontrol